मुक्तस्वाध्यायपीठम्

(Institute of Distance Education)

राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानम् (मानितविश्वविद्यालयः)

५६-५७, इन्स्टीट्यूशनल एरिया, जनकपुरी,
नवदेहली-११० ०५८

आचार्यः (द्वितीयवर्षम्) - तृतीयपत्रम् (व्याकरणम्)

प्रदत्तकार्यम् (Assignment)

2017-18

पत्रम् - .... विषयः - ....

अध्येतुः नाम - .... पञ्जीकरणसंख्या - ....

अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकाप्रेषणदिनाङ्कः - ....

अध्येत्रा उत्तराणि विलिख्य एतत्पुस्तिकाप्रत्यर्पणदिनाङ्कः - ....

अध्येतुः हस्ताक्षरम्

मूल्याङ्कनकर्तुः नाम - ....

मूल्याङ्कनकर्त्रा एतत्पुस्तिकाप्राप्तिदिनाङ्कः - ....

मूल्याङ्कनकर्त्रा मूल्याङ्कनानन्तरं संस्थाने समर्पणदिनाङ्कः - ....

अध्येत्रा प्राप्ताङ्काः -

खण्डाः	निर्धारिताङ्काः	प्राप्ताङ्काः
खण्डः - क	20 x 02 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ख	05 x 08 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ग	02 x 10 = 20 अङ्काः	
	पूर्णाङ्काः 100	प्राप्ताङ्काः ....

मूल्याङ्कनपुरस्सरं परामर्शैः सह अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकायाः पुनःप्रेषणदिनाङ्कः - ....

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम्

स्थानम् – ....

दिनाङ्कः – ....

अध्येतुः कृते परामर्शाः,

प्रिय अध्येतः! भवता/भवत्या पूरितं प्रदत्तकार्यम् अवलोकितं, मूल्याङ्कनं च कृतम्। मूल्याङ्कनस्य आधारेण कुत्र कुत्र भवदीयः दोषः/लोपः/विस्मृतिः/भ्रान्तिः अभवत् इति ज्ञात्वा स्वाध्यायं पुनः प्रवर्तयतु इति शुभकामनाः।।

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम्

दिनाङ्कः ....

आचार्यः (द्वितीयवर्षम्) - तृतीयपत्रम् (व्याकरणम्)

विषयः – (अ) व्युत्पत्तिवादः (अभेदान्वयपर्यन्तो भागः, इत्यलं पल्लवितेन इति यावत्) – 50 अङ्काः।

(ब) वाक्यपदीयम् (ब्रह्मकाण्डम्) – 50 अङ्काः।

निर्देशः – अस्य प्रश्नपत्रस्य शतम् (100) अङ्काः निर्धारिताः सन्ति, एवम् पत्रेऽस्मिन् त्रीणि खण्डानि सन्ति। अध्येत्रा एषु समाहितानां प्रश्नानामुत्तरं पृथग्विहित-विस्तृत-निर्देशानुसारेण देयम्।

Note – This paper is of one hundred (100) marks containing three (3) sections. Candidates are required to attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given therein.

खण्डः – क

अङ्काः - 20 × 02 = 40

निर्देशः - अस्मात् खण्डात् केचन विंशतिः (20) प्रश्नाः समाधेयाः।

Note - This section contains twenty five (25) questions. Out of these twenty (20) questions should be answered.

1. 'शाब्दबोधे चैकपदार्थे' इत्यत्र चकारः कस्मिन्नर्थे विद्यते?
2. 'संसर्गमर्यादा' इत्यनेन किं ज्ञायते?
3. शाब्दबोधे पदार्थस्य यः संसर्गः सः कथं भासते?
4. 'नीलो घटः' अत्र किमस्ति?
5. साजात्यं किम्?
6. शब्दप्रमाकरणं किम्?
7. 'नीलो घटः' इत्यत्र अभेदसम्बन्धः कथं भासते?
8. शोभनं पचनम्-इत्यत्र कथं नाभेदान्वयः?
9. व्यापकत्वं किम्?
10. स्तोकं पचतीत्यत्र द्वितीया विभक्तिः कथं भवति?
11. पदार्थः कुत्र अन्वेति कुत्र च नान्वेति?
12. समानानुपूर्वीकत्वं किम्?
13. 'अनादिनिधनम्' इत्यस्य कोऽर्थः?
14. एकोऽपि अनेकवर्त्मा कः?
15. तपसामुत्तमं तपः किम्?
16. अर्थप्रवृत्तितत्वानां निबन्धनं के?
17. मोक्षमाणानां कृते व्याकरणं किं भवति?
18. 'नित्याः शब्दार्थसम्बन्धाः ....' इति कारिकां पूरयतु।

19. किं न व्यवतिष्ठते?

20. परेषामसाख्येयं मणिरूप्यादिविज्ञानं तद्विदां कृते कथं ज्ञायते?

21. अनुमानप्रधानेन किं न दुर्लभः?

22. केन प्रकारेण शब्दः बुद्धिस्थः इति ज्ञायते?

23. ज्ञाने किं दृश्यते?

24. इन्द्रियस्य संस्कारः केन प्रकारेण भवति?

25. अपभ्रंशाः पारम्पर्यात्कुत्र प्रसिद्धिमागताः?

खण्डः – ख

अङ्काः - 05 × 08 = 40

निर्देशः - अस्मात् खण्डात् पञ्च (05) प्रश्नाः समाधेयाः। प्रत्येकं प्रश्नः प्रायः शतं शब्दैः (100) समपेक्ष्यते।

Note - This section contains eight (08) questions. Out of these five (05) questions should be answered. Each question should be answered in about one hundred (100) words.

1. 'शाब्दबोधे चैकपदार्थेऽपरपदार्थस्य संसर्गः संसर्गमर्यादया भासते' इति वाक्यस्य तात्पर्यं पठितांशमवलम्ब्य स्पष्टयतु।

2. 'नीलो घटः' इत्यत्र विशेष्यविशेषणयोः समानवचनत्वनियमे अपि समानवचनत्वं तथा परिष्कुरुत येन 'वेदाः प्रमाणम्' इत्यत्र प्रसक्तिर्न स्यात्।

3. व्रीहित्वजातौ व्रीहिपदोत्तरसुबर्थैकत्वान्वयोपगमस्य कीदृशी शङ्का, समाधानञ्च किम्प्रकारकम्?

4. 'समासव्याससाधारणमेकैव आकांक्षा' इति प्राचीनमतं यथाग्रन्थमालोचयतु।

5. समानवचनकत्वनियमं पठितांशानुसारेणालोचयतु।

6. वाक्यपदीयानुसारेण नित्याः शब्दार्थसम्बन्धाः इति विचारं स्पष्टयतु।

7. वाक्यपदीयानुसारेण व्याकरणस्य महत्वं स्पष्टयतु।

   अथवा

   वाक्यपदीयस्य प्रथमां कारिकामालोचयतु।

8. अपभ्रंशस्य स्वरूपं यथाग्रन्थमालोचयतु।

   अथवा

   वाक्यपदीयाधारेणाष्टपदार्थीरूपं शास्त्रशरीरमालोचयतु।

खण्डः – ग

अङ्काः - 02 × 10 = 20

निर्देशः - अस्मात् खण्डात् द्वौ (02) प्रश्नौ समाधेयौ। प्रत्येकं प्रश्नः प्रायः त्रिशतशब्दैः (300) समपेक्ष्यते।

Note - This section contains four (04) questions. Out of these two (02) questions should be answered. Each question should be answered in about three hundred (300) words.

1. 'नीलं घटमानय' इत्यादौ अभेदस्य विशेषणविभक्त्यर्थत्वे अभेदपदार्थनिर्वचनपूर्वकं प्रसक्तं दोषं परिहरतु।

2. अभेदसंसर्ग निरूपयतु।

3. शब्दोत्पत्तिविषये विविधमतानि वाक्यपदीयाधारेणालोचयतु।

4. शब्दब्रह्मणः स्वरूपं यथाग्रन्थमालोचयतु।

© मुक्तस्वाध्यायपीठम्, राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानम्, नवदेहली, 2017-18